

GYÖNGYÖSI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL
VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS VÁROSÜZEMELTETÉSI IGAZGATÓSÁGA
3200 GYÖNGYÖS, FŐ TÉR 13.

Gyöngyös város 2017. évi környezetvédelmi beszámolója

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot. A környezeti elemek állapota, de különösen a levegő-tisztaság, a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek minősége közvetlen hatással van az életminőségre, ezért a környezeti elemek állapotának figyelemmel kísérése és a környezetvédelmi beszámolók célja elsődlegesen az emberi egészség és az élővilág védelme, az arra veszélyt jelentő folyamatok időbeni felismerése, megakadályozása, a megvalósult környezetszennyezés feltárása és felszámolása.

A környezetvédelmi beszámoló az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) internetes lapján elérhető levegőtisztaság-védelmi, felszíni vízminőség és hulladékgazdálkodással kapcsolatos adatokat, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelem, mint elsőfokú vízügyi hatóság, a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztálya, mint elsőfokú területi környezet- és természetvédelmi hatóság, a Gyöngyösi Járási Hivatal, mint járási környezetvédelmi hatóság, a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság, mint a felszíni vízfolyások vagyongazdálkodója és fenntartója, a közműszolgáltatóktól kapott információkat, a Gyöngyösi Szennyvíztisztító Telep Laboratóriuma mérési eredményeit, továbbá a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság mindennapos munkájához kapcsolódó adatokat, információkat és tapasztalatokat dolgozza fel.

1. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM

Az Európai Unió vízpolitikája, azaz a Víz Keretirányelv (VKI) célja, hogy a vizek mennyiségi és minőségi szempontból is „jó állapotba” kerüljenek. Ennek szellemében és érdekében került kidolgozásra a hazai Vízyűjtő Gazdálkodási Terv, ami a vizek állapotát feltáró és a jó állapot elérését megalapozó stratégiai terv.

Az 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal elfogadott, Magyarország felülvizsgált 2015. évi vízyűjtő gazdálkodási tervének részeként, a Tisza részvízyűjtőn belül a 2.11 – Tarna alegység tartalmazza a Gyöngyös közigazgatási területét érintő felszíni és felszín alatti vizek jellemzőit, mennyiségi és minőségi besorolását, állapotát, védelmét célzó intézkedéseket.

1.1. Felszín alatti vizek minősége

A Tarna vízyűjtő területén 39 db felszín alatti ivóvízbázis üzemel. Városunk üzemelő, sérülékeny környezetű ivóvízbázison fekszik, melynek hidrogeológiai (vízföldtani) védőidoma 2001-ben kijelölésre került. A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet Gyöngyös közigazgatási területét fokozottan, illetve kiemelten érzékeny területnek minősíti.

A védőidomok és védőterületek kijelölési folyamata a hatósági határozat kiadásával és ennek következményeként a belső és külső védőterületek földhivatali telekkönyvi bejegyzésével ér véget. A védőterületi határozatok kiadásában jelentős elmaradás van, a nyilvánosság szerint a Tarna vízgyűjtő területén mindössze 6 db felszín alatti közcélú vízbázis rendelkezik védőterületi határozattal. A hatóság állásfoglalása szerint a határozatok kiadását a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szabályozásában fellelhető ellentmondások akadályozzák, a rendelet előírásainak és mellékleteinek felülvizsgálata indokolt, de még nem történt meg.

A felszín alatti víz a Magyar Állam tulajdona, a vízbázis kezelője a Heves Megyei vízmű Zrt., így – jelenlegi ismereteink szerint - az Önkormányzatra nem hárul feladat a hatósági határozat kiadásának folyamatában. Bár a gyöngyösi ivóvízbázis védőidomát kijelölő határozat nem született meg, de maga a kijelölés megtörtént, így a vízügyi és környezetvédelmi szakhatósági állásfoglalások és engedélyek kiadásánál a hatóságok a védőidom mennyiségi és minőségi védelmét szolgáló előírásokat megteszik.

A Szurdokpart úti kommunális hulladéklerakó területe a gyöngyösi sérülékeny vízbázis „B” hidrogeológiai védőterületét érinti, a lerakó felszín alatti vízre gyakorolt hatásának nyomon követésére 2000-ben 6 db, 2004-ben további 2 monitoring kút létesült, a kutak 2006-ban kiadott vízjogi üzemeltetési engedélye a Városgondozási Zrt. nevére szól. A vízminőségről 2004-2009 között évente 1-3 db elemzési eredmény áll rendelkezésünkre, a lerakó 2009 évi bezárását követően a rekultiváció megkezdéséig nem volt mintavétel. A rekultiváció megkezdésekor, alapállapot felvételként 2012 szeptemberében, majd a rekultivált lerakó utógondozására vonatkozó előírásoknak megfelelően 2014-től negyedévente meghatározásra kerül a monitoring kutak vízminősége. Az elmúlt években a nyolcból 1-2 kútban nincs víz.

Az éves környezetvédelmi beszámolóokban kutanként megadtuk a vízminőséget jellemző komponensek koncentrációja, kiemeltük a határérték túllépéseket, elemeztük a vízminőség változásban megfigyelhető tendenciákat. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelem hatóságként 2010-től követi a vízminőség alakulását a Városgondozási Zrt. által benyújtott jelentések alapján.

A 2017. évi vízvizsgálat eredményei azt mutatják, hogy egy kivétellel a figyelő kutak vize tartalmaz a vonatkozó jogszabályban (a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezésével szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM–EüM–FVM együttes rendelet) előírt határértéket meghaladó szennyezőanyag komponens.

2016-ban a 7 db monitoring kút vizének elemzési eredményei azt mutatják, hogy

- a GYKH-1/B számú kút vizében a nitrát kissé magasabb a megengedett határértéknél,
- a GYHK-1/D számú kút vizében egyetlen komponens sem lépi túl a megengedett határértéket
- a GYHK-2 jelű kút vízminősége továbbra is a legrosszabb, a kút vizében a nátrium-klorid, bór és nikkeltartalom jelentősen (3-7-szerese mértékben) meghaladja a rendelet szerinti határértékeket. Az eredmények egyébként nem meglepők, mivel ez a figyelő kút a hulladéktestben létesült.
- a GYHK-3 jelű monitoring kútban nem volt víz,

- a GYHK-4 számú kút vizében egyetlen komponens sem lépi túl a megengedett határértéket
- a GYHK-5 jelű kútban az előző évekhez hasonlóan az ammónia koncentrációja volt kiugróan magas az I-II. negyedében, majd határérték alá csökkent
- a GYHK-6 jelű kutak vize az első negyedévben foszfáttartalomban határérték feletti, majd minden paraméterben az előírt határértékek alatt maradt.

A határérték feletti koncentrációt illetően a környezetvédelmi hatóság sem a rekultivációs engedély kiadásakor, sem a rekultiváció befejezéséről szóló jelentés elfogadásakor nem határozott meg feladatot az önkormányzat számára. A határérték feletti komponensek koncentrációja idővel csökken, több monitoring kút esetében pedig állandósult, azaz beigazolódnak a várt tendenciák.

1.2. Felszíni vizek minősége

A közigazgatási területünket érintő felszíni vízfolyásokról az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVIK) - mint vagyongazdálkodó - adatszolgáltatásában mind állapotukat, mind üzemeltetésüket tekintve részletes tájékoztatást adott. A közigazgatási területet érintő jelentősebb vízfolyások a Gyöngyös-patak, Bene-patak, Toka-patak, Tarján-patak, Külső-Mérges patak és Belső -Mérges patak. A víztársulások megszűnését követően az önkormányzati tulajdonban lévő külterületi patak-szakaszok fenntartása átkerült az ÉMVIK-hez, míg a belterületi szakaszokat az önkormányzatnak kell fenntartania.

Az MSZ 12749:1993 szabvány a felszíni vizeket öt vízminőségi osztályba – kiváló, jó, tiszta, szennyezett, erősen szennyezett - sorolja, az egyes osztályokat meghatározó koncentráció értékeket vízszennyező anyagoként adja meg. A felszíni folyó- és állóvizek vízminőségi határértékeit a 10/2010. (VIII.18.) VM rendelet 2. melléklete tartalmazza.

A gyöngyösi felszíni vízfolyások közül a Gyöngyös-patakon, Külső-Mérges-, Bene- és Toka-patak gyöngyösi közigazgatási területén VKI expedíciós mérőhelyek vannak, azaz a vízminőség meghatározása feltáró, célorientált és nem állandó jellegű.

Gyöngyös-(Nagy)-patak

Az OKIR rendszerben a városon átfolyó Gyöngyös-patak vízminőségére vonatkozóan 2014. évi adatok a legfrissebbek, ezért a patak vízminőségéről ezúttal is a szennyvíztisztító telep által fél évente végzett elemzések, valamint a megrendelésünkre készített egyszeri analízis ad tájékoztatást. A patak vízminősége nagyon sokat javult, a szennyvíz bevezetését jelző szennyezőanyag koncentrációk határérték alattiak, a szilárd kommunális hulladékok jelenléte azonban a vízminőségben továbbra is kimutatható.

Az ÉMVIK Gyöngyösi Szakasztechnika és Gyöngyös Város Önkormányzata a közmunka program keretében 2014-ben gyakorlatilag teljesen megtisztította a patakmeder ÉNy-i városrészben lévő szakaszát a szilárd hulladékoktól, 2015-ben és 2016-ban is távolított el hulladékot a patakmederből és a patakpartról, a terület hulladékmentessége azonban csak napokig tart.

2017. április 24. - 2017. június 26. között az ÉMVIK III. fokú vízminőségvédelmi készütség keretében, kb. 2,3 millió forint ráfordítással a Gyöngyös-patak 28+876 – 29+800 fkm szelvény közötti szakaszán a mederben és parti sávban a kommunális hulladékot kézi erővel, az építési hulladékot gépi munkavégzéssel távolította el. A hulladék egy részének szállítását és ártalmatlanítását Gyöngyös Város Önkormányzata vállalta. A hulladékmente-

sítés kártevőirtással egészült ki. A 2017. június 27-én tartott helyszíni szemlén megállapítást nyert, hogy a terület hulladékmentes, az elszállított hulladék mennyisége 56,78 tonna volt.

A hulladékmentes állapot rövid ideig tartott, 2018. januárjában ismét nagy mennyiségű hulladék volt a patakmederben. Az ÉMVIZIG a patakmederben és parti sávban illegálisan elhelyezett hulladék miatt feljelentést tett a Gyöngyösi Rendőrkapitányságon, a nyomozás keretében az elkövetők személye azonban nem volt megállapítható, ezért a nyomozást megszüntették.

A Heves Megyei Főügyészség felhívására Gyöngyös Város Jegyzője 2018. márciusában a Gyöngyös-patak ÉNy- i városrészt érintő mederszakaszában ismeretlen személyek által illegálisan elhelyezett mintegy 35-40 t építési törmelék és 10-45 tonna kommunális hulladékot elszállítására szólította fel az ÉMVIZIG-et. A hulladékok eltávolítása a 2018. május 5-től elrendelt III. fokú vízminőségi készültség keretében megkezdődött. Az ÉMVIZIG igazgatója az eddigieknél eredményesebb és hatékonyabb fellépést vár Gyöngyös Város Önkormányzatától az illegális hulladékelhelyezés megakadályozására.

Külső-Mérgecs patak: a patak vízminősége jó, az alsó szakaszon, a TERRA-VITA telephely alatt ammónia okoz vízminőség romlást.

A **Mérgecs-patak** Szőlőskert utca és két temető közötti belterületi szakaszának tulajdonosa és kezelője Gyöngyös Város Önkormányzata. Az Órálló utcai hídnál 2017-ben bekövetkezett műtárgy sérülése miatt szükségessé váló mederfal stabilizálást a költségvetés terhére elvégeztük.

A **Bene-patak** és a **Muzslavölgyi patak** vize a rendelkezésre álló adatok szerint továbbra is megfelelő.

A **Sástó** vízminősége összességében jó, azonban az eutrofizáció jelei egyértelműen felismerhetők.

2. VIZIKÖZMŰVEK ÜZEMELTETÉSE

2.1 Ivóvízhálózat

Az ivóvízellátás biztosítása önkormányzati feladat, az ivóvízhálózat tulajdonosa Gyöngyös Város Önkormányzata, üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt.

A városi hálózat 70 %-ban azbesztcement anyagú, ezek cseréje mind állapotuk, mind anyaguk miatt szükséges lenne. Az azbesztcement csöveken történő csőtörések száma 2017-ben 125 db volt, a hibaelhárítást a Szolgáltató elvégzi, eközben pedig az ellátást biztosítja.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv) értelmében a víziközművek felújítása, fejlesztése, rekonstrukciója az ellátásra kötelezett Önkormányzat feladata. A felújítások a víziközmű üzemeltetője által megfizetett használati (bérleti) díj terhére valósulnak meg, a konkrét fejlesztések és felújítások meghatározása a költségvetés készítése során történik.

2017-ban az ivóvízközmű használati díj terhére 600 fm főnyomó gerincvezeték és 433 fm gerincvezeték rekonstrukció, 41 db bekötővezeték csere, 2 db feltalaj tűzcsap telepítése és 2 db víztisztító szűrő felújítása és teljes töltetcsereje valósult meg.

A használati díj kizárólag a víziközmű felújítására fordítható, a felhasználásról éves beszámolót kell készíteni a felügyeletet ellátó Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal részére.

2.2 Szennyvízelvezetés és -tisztítás

Gyöngyösön a közműves szennyvízelvezetés 100 %-os kiépítése a KEHOP-2.2.2 pályázat keretében valósul meg, a projekt befejezési határideje 2020. november 30. Jelenleg a vízjogi engedélyes tervek készítése folyik, melynek során ki kell dolgozni mindazokat a részletkérdéseket, amelyekre a tendertervnek nem kellett kitérnie.

A KEHOP projekthez kapcsolódóan pontosításra került a szennyvíz gerincvezetékkel ellátott, de arra rá nem kötött ingatlanok száma. A műszakilag rendelkezésre álló szennyvízcsatornára 112 db ivóvízfogyasztással rendelkező lakóingatlan és 11 db közület nincs rákötve. A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 55. §-ában foglaltak szerint a közműves szennyvízelvezetéssel ellátott ingatlan tulajdonosa köteles az ingatlant a közműrendszerbe beköttetni és a víziközmű szolgáltatást igénybe venni. A rákötési kötelezettség teljesítésére a víziközmű szolgáltató szólíthatja fel az ingatlantulajdonost, a kötelezettséget a felszólítás kézhez vételétől számított egy éven belül kell teljesíteni. A Vksztv. 55. § (4) bekezdése szerint, ha az ingatlan tulajdonosa a rákötési kötelezettségét a meghatározott határidőben nem teljesíti, a víziközmű-szolgáltató bejelentésére a tulajdonost a járási hivatal kötelezi az ingatlan beköttetésére. A járási hivatal eljárása igazgatási szolgáltatási díjfizetési kötelezettséget nem von maga után, a bejelentés tartalmát a Vksztv. 55. § (5) bekezdése rögzíti.

2017-ben a Gyöngyösi Üzemegység és a Városüzemeltetési Igazgatóság közösen beazonosította a szennyvízzel ellátott, de arra rá nem kötött gyöngyösi ingatlanokat és a Vízmű megküldte az érintett ingatlantulajdonosoknak a rákötésre történő felszólítást. A törvényben meghatározott türelmi idő letelt, ezért írásban kértük a Vízművet, hogy a kötelezettséget nem teljesítőkre vonatkozóan kezdeményezze a Gyöngyösi Járási Hivatalnál a Vksztv. 55. §-a szerinti eljárás lefolytatását.

A szennyvízcsatorna hálózat karbantartásának részeként a Szolgáltató a fedlapok pótlását, javítását észlelés, illetve bejelentés alapján alvállalkozó igénybevételel végzi. A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy a nagyforgalmú utcákon a fedlapok zajos mozgása többnyire nem a fedlap elhasználódása, hanem úthiba miatt jelentkezik.

A szennyvízcsatorna hálózaton 2017-ben elhárított dugulások száma 96 db volt.

Szennyvíztisztítás

Gyöngyös Város Szennyvíztisztító Telepére beérkező és a tisztított szennyvíz 2017 évi átlagos minőségét, valamint a tisztítási hatásfokot az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Komponens	kémiai oxigén-	biológiai oxigén-	összes nitro-	összes foszfor,	ammónium-N,	Lebegő
-----------	----------------	-------------------	---------------	-----------------	-------------	--------

	igény, mg/l	igény, mg/l	gén, mg/l	mg/l	mg/l	anyag
beérkező szennyvíz	1039	473	79,3	11,2	53,5	486
tisztított szennyvíz	62	27	15,6	1,33	4,53	10,5
határérték	150	25	15/25	2,0	2,0	50
tisztítási hatásfok, %	94,0	98,2	80,32	88,1	91,5	97,8

A telep által 2017-ben fogadott szennyvíz átlagos mennyisége 6457 m³/nap, ami 83 m³-rel több, mint a 2016-os mennyiség.

A szennyvíztisztítás során keletkezett iszap mennyisége 2017-ben 3093 t volt, ebből helyben 1500 t-t komposztáltak, míg 192,5 t mezőgazdasági kihelyezésre került. Az előállított komposzt mennyisége 1700 m³.

A szennyvíztisztító telep 2017-ben 2520,25 t zöldhulladékot fogadott be, ami 8 %-kal több, mint a 2016. évi mennyiség. A befogadott zöldhulladék származása:

Átadó neve	Átvett zöldhulladék 2016-ban, t	Átvett zöldhulladék 2017-ben, t
Lakosság	868,7	1046,88
ZÖFE Kft.	999,6	932,76
NHSZ Gyöngyösi Hulladékkezelő Nonprofit Kft.	303,7	386,28
Városgondozási Zrt.	125	130
Gazdasági társaságok	26	24,33

2012-től kezdődően a lakosság egyre növekvő mennyiségű zöld hulladékot helyez el a szennyvíztisztító telep előtt lévő konténerekbe. A Vízmű kizárólag a Gyöngyös közigazgatási területéről származó zöldhulladék átvételére vállalt kötelezettséget, de a konténerekbe a környező településekről is helyeznek el növényi hulladékot, és sok esetben más egyéb hulladékot is. A telep térfigyelő kamerájának felvétele alapján egyértelműen azonosítható annak a gépjárműnek a rendszáma, amelyből a kommunális, vagy inert hulladékot a konténerbe elhelyezik, így a hulladék tulajdonosa is azonosítható és elérhető. Erről a tényről több alkalommal tájékoztattuk a helyi médiában a lakosságot.

A KEHOP projekt keretében új zöldhulladék fogadó létesül, ahol biztosítva lesznek a hulladékgazdálkodási jogszabályokban előírt, a hulladékok átvételére vonatkozó mennyiségi és minőségi meghatározás, illetve adatrögzítés feltételei.

A KEHOP projekt keretében a szennyvíztisztító telep további korszerűsítése, az iszapvonal jelentős fejlesztése, a biogáz termelés mennyiségi növekedése és ezáltal a telep energetikai önállósága valósul meg, továbbá lebontásra kerülnek az üzemén kívül helyezett, nagyméretű műtárgyak.

2.3 Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz (szippantott szennyvíz)

2017-ben Gyöngyös közigazgatási területéről összesen 2100 m³ szippantott szennyvizet fogadott a szennyvíztisztító telep, ebből 600 m³ lakossági és 1500 m³ közületi eredetű.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtése és ártalmatlanításra való átadása az Önkormányzat által megszervezendő közszolgáltatás keretében történik, a közszolgáltató a Terra-Vita Kft. (Eger, Grónay u. 10.).

2.4 Csapadékvíz hálózat

A gyöngyösi csapadékvízvezető hálózat zártszelvényű rendszerből és nyílt szelvényű árokrendszerből áll, melynek részletes adatai a Geodézia Zrt. nyilvántartása szerint:

A zártrendszerű hálózatban

- gerincvezeték hossza **98.082** m
- a bekötő vezetékek hossza: 18.905 m
- bekötő vezetékek száma: 2.799 db
- aknák száma: 3507 db.

Árokrendszerben

- aszfaltburkolatú árok: 3408 fm
- betonburkolatú árok: 13.652 fm
- földmedrű árok: 28.435 fm
- kőburkolatú árok: 474 fm

Összesen: 45.969 fm

Az önkormányzati tulajdonban és üzemeltetésben lévő csapadékvízvezető rendszer teljes hossza tehát **162.965 méter**, melynek fenntartása összetett feladat. A gyöngyösi csapadékvíz hálózat üzemeltetője maga az Önkormányzat, a karbantartási feladatok és tisztántartási kötelezettségek pedig az alábbiak szerint oszlanak meg:

- a zártszelvényű hálózat és burkolt árokrendszer iszapfogó műtárgyainak karbantartását szerződés alapján a Heves Megyei Vízmű Zrt. végzi. A karbantartási munkák jellemzően hibaelhárításra korlátozódnak, a Hivatal vagy a Vízmű által feltárt, valamint ellenőrzött, szakmailag indokolt lakossági bejelentés alapján történnek, a költségvetésben jóváhagyott előirányzat keretéig,
- a burkolt és földmedrű árkok vízelvezető képességet fenntartó tisztántartása az ingatlan tulajdonos feladata, de az áttereszek tisztítását szükség esetén a Hivatallal történő egyeztetést követően a Vízmű végzi
- a felépítmény nélküli ingatlanok mentén lévő árkok tisztántartása a közhasznú munkavégzés keretében kell megvalósuljon.

A karbantartási keretből kizárólag az akut és balesetveszélyes hibák, illetve üzemzavarok elhárítására van lehetőség. A keret nem teszi lehetővé a zárt rendszer szakmailag indokolt, 2-3 évenkénti tervszerű mosatását, ami a vezeték károsodásának időben történő észlelését, illetve a nagyobb dugulások megelőzését biztosítaná.

A leggyakrabban előforduló karbantartási munkák

- csapadékvíznyelők és –aknák rácsainak és fedlapjainak szintbe emelése, cseréje, javítása, pótlása
- csapadékvíz aknák javítása

- hálózatmosás, duguláselhárítás
- az É-i városrészben iszapfogók takarítása
- hálózati hibák feltárása érdekében kamerázás.

A csapadékvíz nyelők takarítása nem képezi a csapadékvíz karbantartási szerződés részét, ezt a kizárólag kézi munkával megvalósítható munkafázist kizárólag a közfoglalkoztatás keretében tudjuk elvégezni. A nyelők takarítása kiemelt fontosságú, mivel a hálózaton jelentkező dugulást nem lehet elhárítani, ha a földdel és szeméttel telt nyelőbe nem helyezhető be a mosófej.

2017-ben a csapadékvíz-elvezető rendszer felújítás-karbantartás keretében az extrém intenzitású esőzések kártételeinek kivédésére, a csapadékvíz-elvezetés hatékonyságának növelésére új víznyelők építése és a meglévők befogadóképességének növelése (Bátori, Deák F., Határ u., Üdülősor-Hegyalja u., Kócsag úti garázssor, Csárda u. 4., Béke út – 24. sz. közlekedési út kereszteződés), törött vezetékszakaszok cseréje (Deák F. u. 40-42), nyíltszelvényű árkok mélyítése és útpadka karbantartások (Gyártelep, Baross G. u., Parketta Gyár, Karácsondi út- Belső-Mérges patak között) valósultak meg.

A nyíltszelvényű árkok tisztántartási kötelezettségnek sok ingatlantulajdonos nem tesz eleget, ami a szomszédos, és különösen az árokrendszer folyásirány szerinti utolsó ingatlanok állagát veszélyezteti. Az elmúlt évben a helyi médiában részletes tájékoztatást adtunk a csapadékvíz kártételeinek megelőzését szolgáló, csapadékvíz-elvezető rendszer tisztántartásával kapcsolatos feladatokról és kötelezettségekről.

A környezetvédelmi program célul tűzte a gyöngyösi szennyvízcsatorna hálózatba történő csapadékvíz bevezetések felderítését, a 2018. évi költségvetés 800 eFt előirányzatot tartalmaz erre a célra. A füstöléses felderítés műszaki feltételeinek tisztázása és a lakosság előzetes tájékoztatásának előkészítése folyamatban van.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 85. § (5) bekezdése kimondja, hogy tilos csapadékvizet a szennyvízcsatornába juttatni, a (6) bekezdése pedig szabályozza a csapadékvíz szennyvízcsatornába való bevezetés megszüntetését:

„(6) Ha elválasztott rendszerű szennyvízelvezető hálózatba **csapadékvíz** bevezetésére kerül sor, és ezt a gyakorlatot a felhasználó a víziközmű-szolgáltató felszólítása ellenére tovább folytatja, a víziközmű-szolgáltató a jogellenes állapotot a felhasználó költségére megszüntetheti. A szennyvízelvezető törzshálózatba jogellenesen bevezetett **csapadékvíz** mennyisége után a víziközmű-szolgáltató üzletszabályzatában meghatározott pótdíjat számolhat fel.”

3. Talaj- és felszín alatti vízvédelem

Gyöngyös közigazgatási területét érintően 2 olyan eljárásról van tudomásunk, melyben talaj határérték feletti szennyezettségének feltárása miatt kármentesítést és kármentesítési monitoring kötelezettséget írt elő a Hatóság.

3.1. A Városgondozási Zrt. Kenyérgyár út 17. szám alatti telephelyén, a 3970/7 hrsz-ú ingatlanon 15 m³-es földalatti tartály bontási területén és környezetében észlelték a földtani közeg és felszín alatti víz szennyezettségét. A tényfeltárás során igazolást nyert, hogy a

szennyezőanyag koncentrációja meghaladja a vonatkozó jogszabályban előírt határértékeket, ezért a kármentesítést el kellett végezni, az előírt monitoring rendszer kialakításra került. Az előírt megfigyelési időt 4 évben határozták meg, ami 2017. májusában ér véget.

A 2 figyelőkútból vett minták nem tartalmaztak határérték feletti szennyező anyagot, ezért a kármentesítés lezárásáról készített záródokumentációt a Hatóság elfogadta, az eljárás befejeződött és a 2 db figyelőkút eltömedékelésre került.

3.2 A B.BRAUN Medical Magyarország Orvostechológiai Kft. Gyöngyös, Déli külhatár utca 8. szám, 4015. hrsz. alatti ingatlanán földalatti tartály megszüntetése kapcsán került feltárásra és lehatárolásra földtani közeget és a felszín alatti vizet érintő, határértéket meghaladó szennyezés.

A Hatóság a B.BRAUN Kft-nek előírta

- az olajtartály kiemeléssel történő megszüntetését,
- a szennyezett talaj kitermelését mindaddig, amíg a talaj szennyezésmentes állapotát laborvizsgálatok nem igazolják
- a munkagödör igazoltan szennyezésmentes talajjal történő feltöltését
- 3 db talajvíz figyelő kút létesítését és abból minimum 4 éven keresztül negyedévente történő mintavételezéssel és elemzéssel kármentesítési monitoring végzését.

A monitoring kutak létesítése megtörtént, a negyedéves mintavételezést és elemzést rendszeresen végzik, az ezzel kapcsolatos adatszolgáltatást a Hatóság felé teljesítik.

5. TERMÉSZETVÉDELEM

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (BNPI) kérésünkre a Mátra környezeti állapotával kapcsolatos alábbi aktuális problémákat vetette fel:

- a Sástó vízszintcsökkenése - megfelelő vízutánpótlással biztosítani kell az állandó vízszintet
- a Kékestető-Mátrafüred szennyvízvezeték-rendszer dugulása miatt számos esetben jelentős mennyiségű szennyvíz kerül védett Natura 2000 területre (Sástó alatt, kékesi sípályán). Több helyen hiányoznak a csatorna fedlapok, ami veszélyforrást jelent.
- Gyöngyös közigazgatási területén számos olyan terület van, amelyek ugyan nem védettek, illetve nem képezik a Natura 2000 hálózat részét, azonban magas természetvédelmi értékkel bírnak (Pipis-hegy), illetve fokozottan védett fajok élőhelyei (kőbányák). Mivel ezen területek idegenforgalmi hasznosításával kapcsolatban számos elképzelés született, a BNPI arra kéri az Önkormányzatot, hogy a tervezett koncepciók véglegesítése, illetve a tervezett beruházást megelőző döntéselőkészítésbe szíveskedjen őt bevonni.
- a BNPI „Kapu a Mátra Kincseihez – Látogató, oktatási- és kezelőközpont kialakítása Mátrafüreden KEHOP-4.1.0” című pályázat keretében fejleszti a Parádi út 6. szám alatti épületét. A fejlesztés célja a tájegység természeti értékeinek bemutatása, kiemelten kezelve a védett, valamint a közösségi jelentőségű (Natura 2000) fajokat és élőhelyeket. Egyben fontos feladat a térségben folyó természetvédelmi kezelési tevékenységek bemutatása, a helyi természetvédelmi infrastruktúra adottságainak javítása.

A környezetvédelmi program 2016-2017 évre szóló feladattervébe az került megfogalmazásra, hogy a kivágott fák pótlásán kívül évente további 25 db fa ültetése szolgálja a levegőtisztaság javítását, az élhetőbb környezet megteremtését, a por és zaj elleni védelmet.

Sajnálatos módon ennek a feladatnak nem tudunk eleget tenni, mivel a 134 db kivágott fával szemben 84 db került elültetésre. A fák az egyre hangsúlyosabb éghajlatváltozással járó extrém meleg időszakokhoz való alkalmazkodást segítik elő, a túlélés fontos „eszközei”, árnyékoló hatásukból adódóan kulcsfontosságuk van a tartós kánikula elviselhetővé tételében.

6. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

Az Országos Légszennyezettségi Hálózat rendszeres mérései 2 mintavételi hely üzemeltetésére adnak lehetőséget: a Visonta Úti Óvoda és a Fecske Úti Óvoda fogadta be a mintavevőket.

Az OLM mérések két légszennyező komponens - a kéndioxid és nitrogén oxid – koncentrációjának meghatározására vonatkoznak. A 2017. évi vizsgálatok eredményei alapján SO₂-ra vonatkozóan kiváló, nitrogén-oxidok tekintetében pedig jó minőségű a város levegője.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet 32. § (2) bekezdése értelmében 2013. január 1-jétől a lakossági tüzelőberendezésekkel, a nem gazdasági tevékenység keretében végzett tevékenység okozta bűzterheléssel, és a nem gazdasági tevékenység keretében működő diffúz légszennyező forrással kapcsolatos levegőtisztaságvédelmi hatósági ügyek a Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatal hatáskörébe tartoznak.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete összhangba hozta a környezetvédelméről szóló 15/2000. (V.22.) önkormányzati rendeletében szabályozott kerti hulladékok égetésére vonatkozó rendelkezését a hatályos OTSZ előírásaival. Ennek értelmében a belterületen tilos, a külterületi ingatlanokon engedély birtokában végezhető a növényi hulladékok égetése. Kivételt képez évente 4 nap: április első, valamint november utolsó csütörtöki és vasárnapi napja, amikor is megengedett a növényi hulladékok égetése. Az a tapasztalat, hogy a lakosság a rendelkezést betartja, a zöldhulladékot elsődlegesen a közszolgáltatónak adja át, különösen amióta ismételten zsákban is ki lehet tenni a hulladékátadó helyre a zöldet. Az égetés iránt azokon a külterületi ingatlanokon jelentkezhet igény, ahol nem érhető el a hulladékszállítási közszolgáltatás.

Sajnos sokkal kevésbé öntudatos a lakosság a fűtéshez használt tüzelőanyagokat illetően, a kéményekből terjedő füst szagán és színén folyamatos lehet érezni és látni Gyöngyös utcáin, hogy a kereskedelemben kapható tüzelőanyagokon kívül hulladékot is égetnek a háztartási tüzelőberendezésekben. A hulladékok elégetése során keletkező, a kéményen kibocsátott anyagok súlyosan károsítják az emberi egészséget. A légszennyezés a negyedik legmagasabb kockázatú halálok a világon, többek között a szívbetegségek, a stroke, a tüdőrák, a bronchitis és más súlyos betegségek kialakulásához járul hozzá. Különböző szakmai szervezetek egymástól függetlenül végzett elemzései és statisztikái szerint Magyarország világvezető helyet tölt be a légszennyezés okozta halálozások számában. A légszennyezés fő forrása a közlekedés és a lakossági tüzelés.

A lakossági tüzelőberendezésekben égetnek rongyot, vegyszerekkel kezelt fát, műanyagot, gumit, általában háztartási hulladékot. Egyes becslések szerint a háztartási hulladék 15%-ig terjedő aránya háztartási tüzelőberendezésekben ég el, ami súlyos egészségkárosító hatással jár. Több hazai felmérés eredménye szerint a hulladékkal való tüzelés oka elsődle-

gesen az ebből eredő negatív hatások ismeretének hiánya és a felelőtlenség, nem pedig a szociális rászorultság, azaz megfelelő kommunikációval és ismeretterjesztéssel csökkenteni lehetne a magas halálozási arányt.

A szakmai szervezetek már évek óta szorgalmazzák a hatékony hatósági fellépést a hulladékégetés visszaszorítására. Az elmúlt években a központi közigazgatási szervek szakmai háttérintézményei több országos szemléletformáló és tájékoztató kampányt indítottak ezen a területen, melyről igyekeztünk tájékoztatni a gyöngyösi lakosságot is.

A Gyöngyösi Járási Hivatal tájékoztatása szerint 2017-ben lakóépületek kéményéből származó füst miatt 3 esetben került sor hatósági ellenőrzésre, de hulladékkal való tüzelés nem volt bizonyítható.

A gazdasági tevékenység során keletkező légszennyező anyag kibocsátásokról a pontforrásokat üzemeltetők tesznek éves bevallást a területi környezetvédelmi hatóság felé. Az OKIR rendszerben a 2016. évi légszennyezőanyag kibocsátásra vonatkozó adatok érhetők el, a hatóságnak tárgyévét követő július 30-ig kell feltöltenie az adatokat. Az OKIR adatok szerint 2016-ban Gyöngyös közigazgatási területén az alábbi légszennyező anyagok kerültek kibocsátásra:

Kibocsátás, kg/év	Légszennyező anyag
12123521	SZÉN-DIOXID
30271	Szén-monoxid
27134	Nitrogén-oxidok, mint nitrogén-dioxid
5577	Kén-oxidok, mint kén-dioxid
4048	Szilárd anyag
10199	Különböző szerves vegyületek
42	Szervetlen savak gőzei

7. ZAJVÉDELEM

A zajvédelmi hatáskört a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet határozza meg. A rendelet 1. melléklete értelmében a kistérség székhelye szerinti települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe az alábbi zaj- és rezgésvédelmi ügyek tartoznak:

- épületek, egyéb építmények építése
- speciális szaképítés
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- nagykereskedelem
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- szálláshely szolgáltatás
- vendéglátás
- reklám, piackutatás
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység

2017-ben zajvédelmi ügykörben a zenét szolgáltató vendéglátó egységek üzemelésének megkezdésével kapcsolatban 5 kérelmezőnek állapított meg igazgatóságunk zajkibocsátási határértéket.

A területi környezetvédelmi hatóság tájékoztatása szerint a Petőfi utca közlekedési zaja és a gépjárművek okozta rezgés miatt érkezett bejelentés nyomán a közút kezelőjét a Hatóság zajmérésre kötelezte. A mérési eredmények a bejelentőt igazolták, a zaj és rezgésvédelmi határértékek túllépése miatt az út kezelőjét részleges környezetvédelmi felülvizsgálat elvégzésére kötelezték, a további teendők pedig a vizsgálat eredménye alapján kerülnek előírásra.

8. HULLADÉKKEZELÉS

8.1 Közszolgáltatás

2017. szeptember 30-ig a közszolgáltatást az NHSZ Gyöngyösi Hulladékkezelő Nonprofit Kft. saját maga, majd 2017. október 1-jétől az NHSZ Észak-KOM Régió Kft. alvállalkozójaként látja el. A közszolgáltatás keretében 2017-ben Gyöngyös közigazgatási területéről összegyűjtött hulladékok mennyiségét az előző évek adataival közös táblázatban adjuk meg:

Hulladékfajta	2010 t	2011 t	2012 t	2013 t	2014 t	2015 t	2016 t	2017 t
települési hulladék	9483	7225	7102		7258,7 2	7247	7062,5	7608
lomtalanítási hulladék	180,8	234	32,9	na	na	74,19	70,2	232,27 ebből 20,6 t házhoz menő 211,67 t hull.udvar
zöldhulladék	1052	626	409		498,1	420	311,3	383,13
házhoz menő szelektív	189,8	249,2	216,3		345,2	360,7	412,6	328,77
hulladékudvar	-	-	-		336,07	257,63	390,573	517,248
Összesen	10.969	8.334	7760		8438,1	8359,434	8247,143	8857,748

A vegyes települési hulladék egy része a jobbágyi lerakóba kerül, egy része pedig a hatvani átrakóállomáson keresztül a Hejőpapiban lévő lerakóba.

8.2 Szelektív hulladékgyűjtés

A központi jogszabályok értelmében a papír, üveg, fém- és műanyag csomagolóanyag szelektív gyűjtése kötelező, az önkormányzati rendelet értelmében pedig a szelektív gyűjtés házhoz menő gyűjtéssel valósul meg, melynek igénybevétele kötelező.

A házhoz menő szelektív gyűjtést kedvezően fogadta a lakosság, a gyűjtési napokon egyre többen nem felejtik el kitenni a közterületre a sárga edényeket, ennek ellenére nagyon

meglepő, hogy a közszolgáltató adatai szerint begyűjtött szelektív hulladék mennyisége a 2014. évit sem éri el. A Közszolgáltató tájékoztatása szerint a társasházakból begyűjtött sárga kukás hulladék annyira vegyes, hogy sok esetben a hasznosítható anyag nem válogatható ki belőle. A közszolgáltató azt tervezi, hogy a társasházak lakóihoz tájékoztató levelet fog eljuttatni a szelektív gyűjtés szabályairól.

A lakossági beszerzésből kimaradt sárga kukákat kérésre a közintézmények használatba vehetik, ezzel segíti az önkormányzat a szelektív gyűjtés minél szélesebb körű kiterjesztését, oktatási intézmények esetében pedig a környezettudatos szemléletformálást.

A begyűjtött hulladékokat az NHSZ gyöngyösi telephelyén válogatják, majd hasznosításra adják át.

A házhoz menő gyűjtés kiterjesztésével beszédre kerültek a szelektív gyűjtőszigetek edényei, 2-2 edényes üveggyűjtő pontok maradtak a közterületen. Ezekben az edényekben **104 t üveghulladékot** helyeztek el 2017-ben.

8.3 Zöldhulladék gyűjtés

A zöldhulladékok szelektív gyűjtésében 2015. második félévében változás következett be, a Közszolgáltató nem szállította el az ömlesztve kihelyezett zöldet, majd 2015. októberétől a zsákosat sem. Ennek a változásnak a hatására növekedett meg a lakosság által a szennyvíztelepre kiszállított és a közterületen elhagyott zöldhulladék mennyisége. 2016. második félévében sikerült megállapodni a közszolgáltatóval arról, hogy nem csak az edényben, de a zsákban kihelyezett zöldhulladékot is szállítsa el, ez kedvező hatással van a zöldgyűjtés hatékonyságára.

Sajnálatos módon a lakók egy része a zöldgyűjtő rendszer sokéves gyakorlata és az ismételt tájékoztatások ellenére sem kívánja betartani a szabályt, mely szerint a zöldhulladék kizárólag a hulladékgazdálkodási naptárban zöldszállításra kijelölt napokon helyezhető ki a közterületre.

8.4 Hulladékudvar

A hulladékudvar iránti igény növekszik, egyre több lakó veszi igénybe ezt a szolgáltatást a speciális jellegű hulladékok átadására. Különösen öröndetes, hogy növekszik a hulladékudvarba beszállított veszélyes hulladékok (festék, oldószer, fűadt olaj, növényvédőszer) mennyisége, így ezek a hulladékok nem veszélyeztetik a környezetet.

Az év első számlájához csatolt közszolgáltatói tájékoztató tartalmazza a hulladékudvarral kapcsolatos tudnivalókat, a leadható hulladékok körét, az átvétel feltételeit, de az elmúlt évben a Hivatal is hozzájárult a hulladékudvar népszerűsítéséhez.

Gyakorlati tapasztalat, hogy a társasházban lakók kevésbé ismerik a hulladékudvar nyújtotta lehetőségeket. A társasházak lakóival a Közszolgáltató nem áll közvetlen kapcsolatban, tájékoztatói a közös képviselőn keresztül juthatnak el a lakókhoz, a kommunikációt minden képen hatékonyabbá kell tenni.

A hulladékudvarban leadott hulladékok 2016 és 2017 évi mennyiségét az alábbi táblázat tartalmazza:

Anyag	2016, kg	2017, kg
Lomhulladék	168975	211672
Étolaj és zsír	166	533
Karton	12422	14037
Festék hulladék	3344	4824
Motorolaj	1280	2016
Növényvédőszer	248	462
Fénycsövek és egyéb higanytartalmú hulladékok	189	62
Műanyag csomagolási hulladék	2401	3803
Építési törmelék	128195	213469
Gumiabroncs	26591	16140
Vegyes üveg	6608	10978
Síküveg	5346	10024
Elemekés akkumulátorok	90	153
Elektronikai hulladék	34718	29075

8.5 Inert hulladék

Az önkormányzati beruházások során figyelmet fordítunk arra, hogy a jogszabályi előírások betartása mellett, a kivitelező által szelektíven gyűjtött inert anyag újrahasznosításra kerüljön. Nagyobb bontási munkával járó beruházás esetén megoldás jelent az inert hulladék kezelésére a helyszínen történő őrlés-osztályozás és a kapott termék helyben történő hasznosítása.

Gyöngyös közelében két inert hasznosító telep működik:

- a COLAS Északkő Kft. gyöngyössolymosi bányauzemében inert hulladék hasznosítására vonatkozó engedéllyel rendelkezik
- a HE-DO Kft-nek (3261 Pálosvörösmart, Hagyóka utca 1.) Abasár, Kossuth utcai telephelyére vonatkozóan 9500 t/év mennyiségű beton, téglá, cserép és kerámiák, veszélyesnek nem minősülő bitumen keverék, illetve vegyes inert hulladék hasznosítására van engedélye.

A farkasmályi inert hulladék-lerakó rekultiválására továbbra sem nyílt pályázati lehetőség, pénzügyi forrás hiányában rekultiválási kötelezettségünknek nem tudunk eleget tenni.

9. Környezet- és természetvédelmi szemléletformálás

Az óvodák és iskolák különböző, környezet- és természetvédelmi tárgyú programjait a Környezetvédelmi Alapból történő támogatással segíti az Önkormányzat. A Föld Napja alkalmából a Fecske Úti óvoda a városi óvodások, a Mátra Múzeum Baráti Kör pedig az általános és középiskolások programját szervezi, továbbá szervezi a gyerekek körében népszerű téli óvodai és iskolai madáretetést.

2017-ben ismét csatlakoztunk az Európai Autómentes Naphoz, melynek rendezvényei kiegészültek a szüreti futóversennyel. A programok iránt érdeklődők és a futóversenyen

részt vevők magas száma azt igazolta, hogy jó gondolat volt összekötni két olyan eseményt, melynek közös célja az egészséges életmódra nevelés.

A Kékes Turista Egyesület fáradhatatlanul szervezi a tavaszi és őszi mátrai szemétszedő túrát. A túrán sok gyerek vesz részt, bízunk benne, hogy a természet szeretete és a környezet iránti felelősség felnőtt korukat is meghatározza.

Gyöngyös, 2018. június 30.

dr. Szemes Paula
műszaki főelőadó